

PRAKAITO LIAUKŲ SUTRIKIMAI

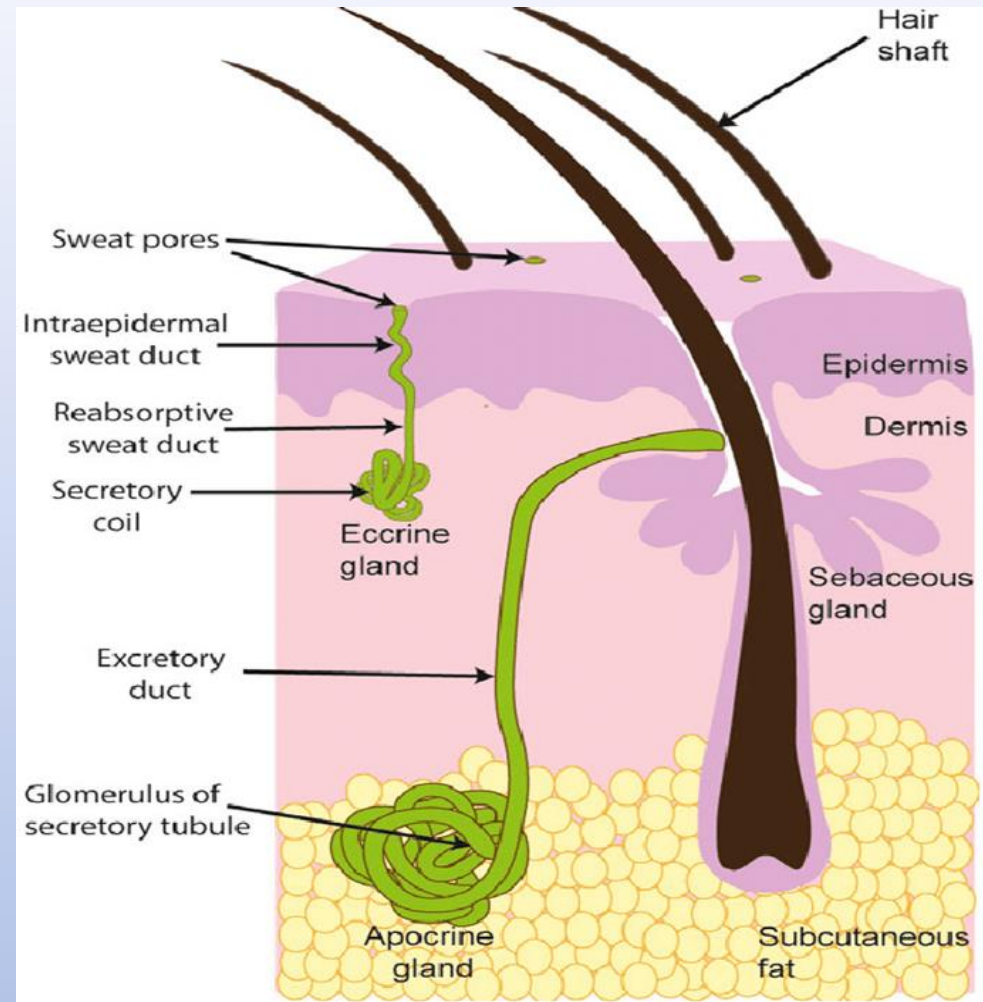

Paruošė: Vytautas Pėčelis

Prakaito liaukos

Klasifikacija:

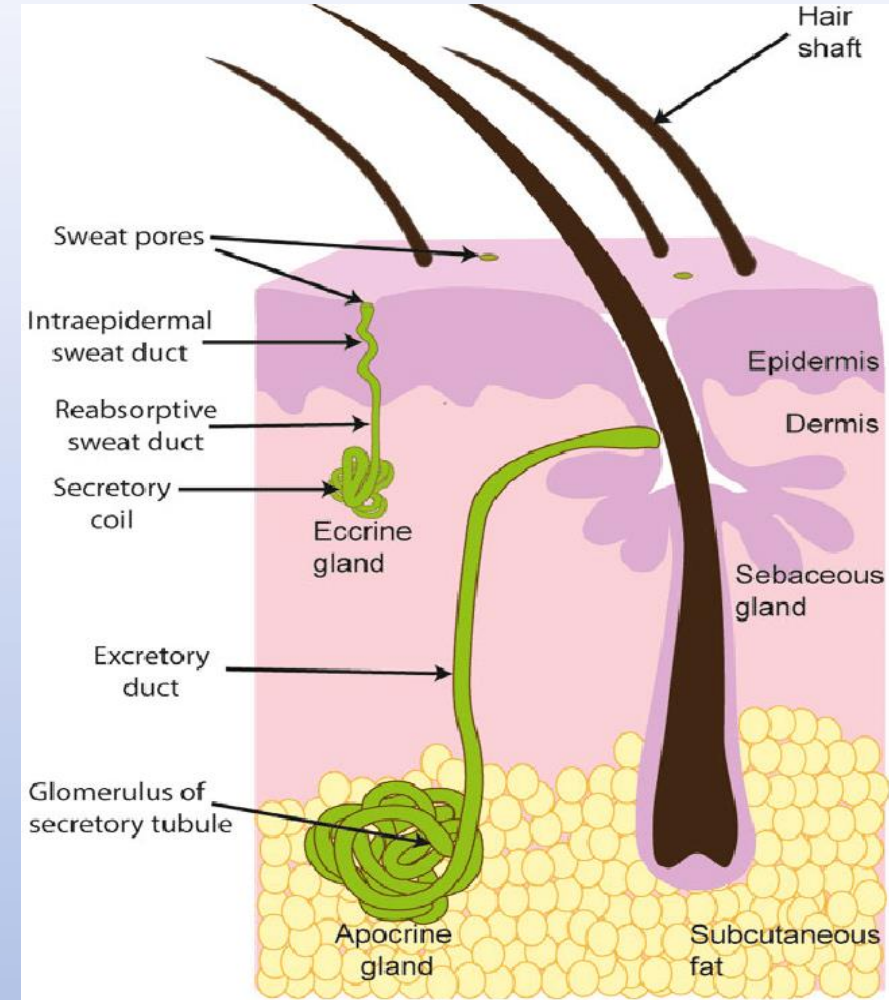
- **Ekrininės liaukos** (viso kūno odoje) -funkcionuoja nuo gimimo
- **Apokrininės liaukos** (pažastys, kirkšnys, perianalinė ir perigenitalinė sritys, aplink bambą ir spenelių laukelius) – funkcionuoja nuo lytinio brendimo laikotarpio
- Prakaito liaukų sudėtinės dalys:
  - sekrecinė dalis (apjuosta kapiliarų tinklu ir inervuojama simpatinių nervų galūnėlių)
  - Išvedamasis latakas.

PRAKAITO LIAUKŲ LIGOS

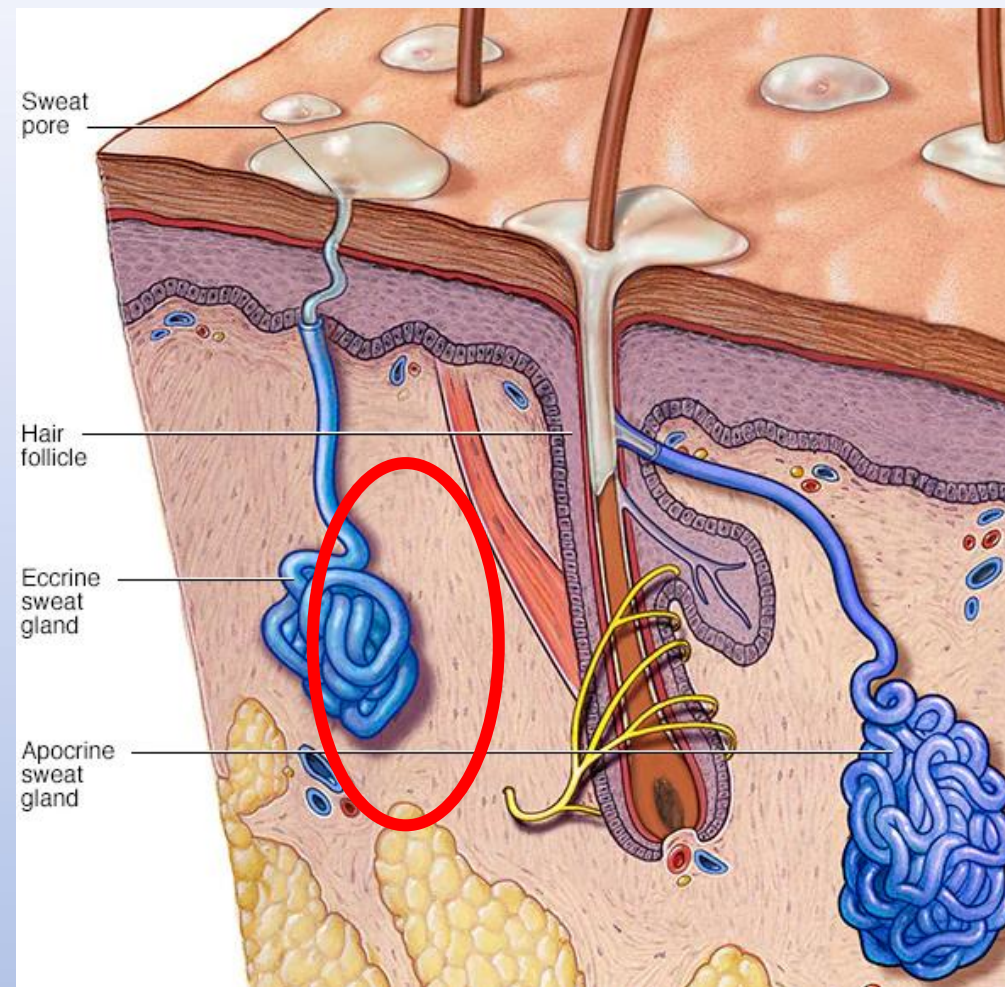
- **Ekrininių prakaito liaukų ligos:**
- 1- Hiperhidrozė
- 2- Anhidrozė
- 3- Miliaria

Ekrininės prakaito liaukos gali būti matomos įprastu mikroskopu, o Apokrininės prakaito liaukos matomos elektronų mikroskopu

HYPERHIDROSIS

- yra nenormalus prakaito kiekio padidėjimas ekrininėse prakaito liaukose.

Tipai

1- Generalizuota hiperhidrozė:

A- **Fiziologinė hiperhidrozė:** emocinė, karšta, drėgna aplinka, darbas ar mankšta.

B- **Patologinė hiperhidrozė:**

- Febrilinės ligos.
- Endokrininės problemos: hipertirozė ir diabetas.
- Hipotalamo ligos, smegenų trauma ar uždegiminės sąlygos
- Vaistai: simpatomimetiniai vaistai ir kiti vaistai, kurie gali paveikti hipotalamą

2- Lokalizuota hiperhidrozė:

Tipai

HIPERHIDROZĖS GYDYMAS

- Nuraminimas ir psichoterapija emocinėje hiperhidrozėje.
- Anticholinerginiai vaistai
- Raminamieji vaistai: Benadryl arba kitų rūšių lengvi raminamieji vaistai
- Sintetiniai atropino analogai, tokie kaip Bantlin ir Probanthin, turi laikiną slopinamąjį prakaito poveikį. Šalutinis poveikis, kurį kai kurie pacientai gali lengvai nepriimti, yra burnos sausumas, regėjimo nykimas didesnėmis dozėmis.
- Antihistamininis preparatas: ciproheptadinas arba citrizinas.
- Aktualūs preparatai: Daugumoje antiperspirantų yra aliuminio druskų
- Sutraukiančių medžiagų: Palmių ir pėdų mirkymas su: Kalio permanganatu 1: 200033.
- Milteliai: naudojami kojų ir tarpdigitalinių erdvių dulkėms, siekiant sumažinti prakaitavimą lokalizuotoje hiperhidrozėje

Botulino toksinai: Botoksas: sunkiai delnų hiperhidrozei.

- Aliuminio chlorido heksahidratas 25% (driclor) absoliučiam etanolyje gali sukelti aksiliarinę hiperhidrozę.

Jontoforezė

- Rankų ir kojų gydymas.
- Jokių vaistų, jokios operacijos, jokių adatų.
- Švelni elektros srovė perduodama aukštos kokybės kabeliais į gydymo elektrodus, kurie dedami į padėklus, pripildytus vandentiekio vandens, tai sulėtina sekreciją liaukoje

Dyshidrotic egzema

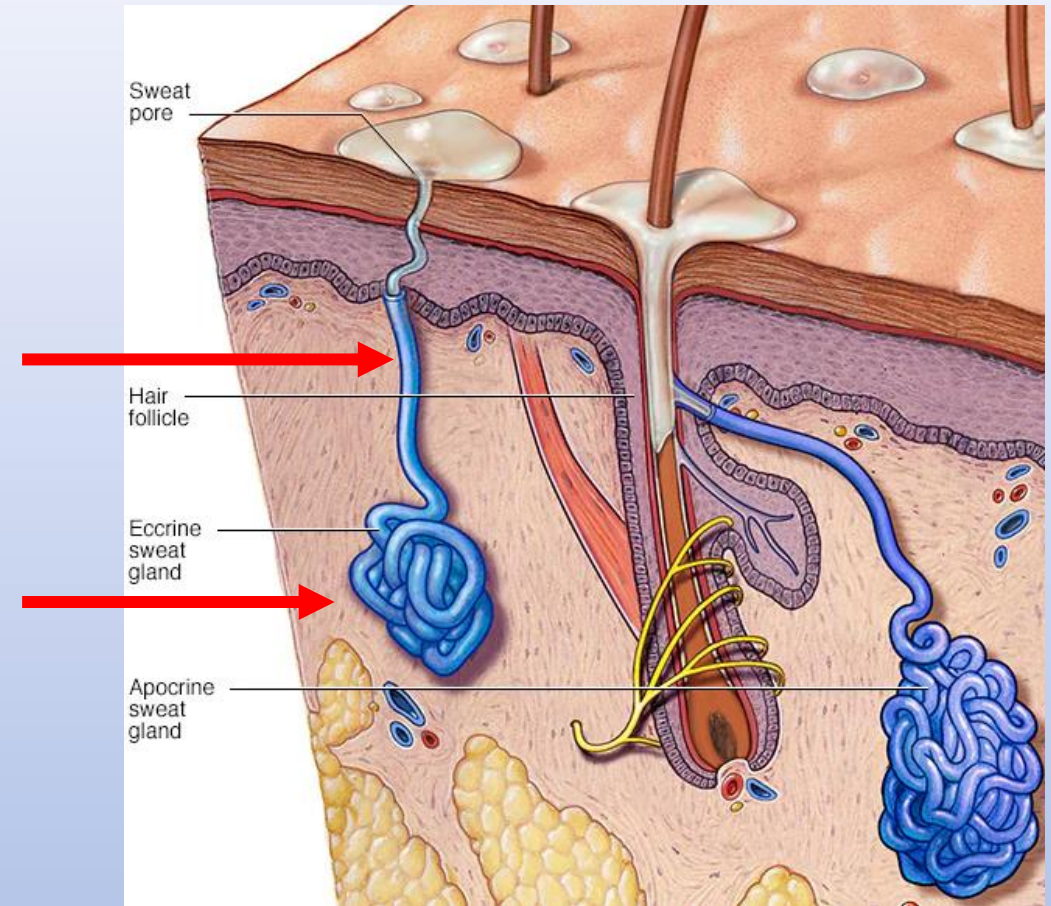
- **Klinika:** sukelia mažas, intensyviai niežtinčias pūsles ant delnų, rankų pirštų, padų, kojų pirštų.
- **Etiologija:** nėra pilnai aiški, tačiau keletas faktorių įtakoja ligos paūmėjimą.
  - Metalai, ypač nikelis, yra dažnas trigeris.
  - Stresas taip pat gali sukelti paūmėjimą.
  - Sezoninės alergijos, pavyzdžiui, šienlige, ir karštas, drėgnas oras.

POMPHOLYX (dyshidrosis) (dyshidrotic egzema)

ANHIDROSIS

prakaitavimo nebuvimas ekrininėse prakaito liaukose dėl **prakaito gamybos** arba **jo patekimo į paviršių sutrikimo**.

Anhidrozės tipai

- **1- Generalizuota anhidrozė:** pasireiškia esant:
  - Įgimti ektoderminiai defektai
  - **Miliaria**
  - Ortostatinė hipotenzija
  - Diabetinė neuropatija
  - Daugybinė mielominė liga
  - Tirotoksikoze
- **2- Segmentuotas anhidrozės tipas**

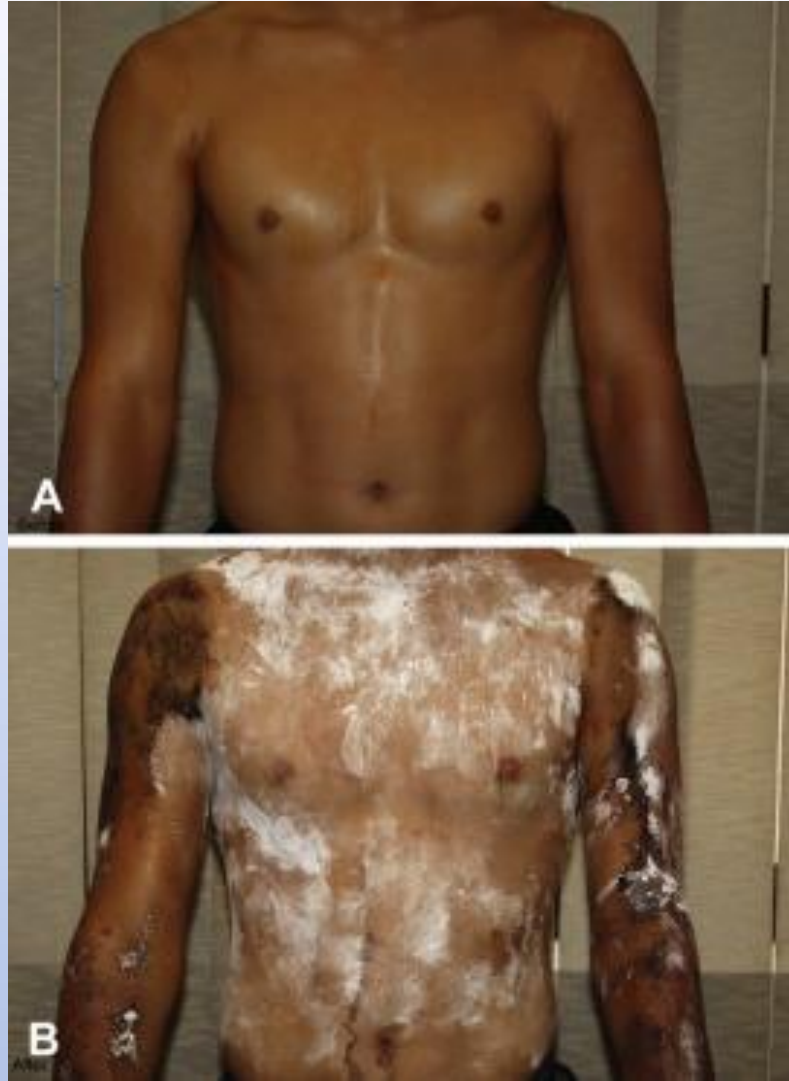
Gydymas:

Šalinti pagrindę priežastį

Bendrosios priemonės: Venkite energingo fizinio krūvio, venkite ekspozicijos į karštą aplinką

Generalizuota anhidrozė

Segmentuota anhidrozė

MILIARIA (PRAKAITO SUSILAIKYMAS):

- vaikams ir vyresnio amžiaus žmonėms pasireiškia, dėl **sutrikusio prakaito patekimo į odos paviršių.**
- **Prakaito kanalėlių porų uždarymas keratinu**, dėl odos traumos gali sukelti prakaito liaukų plyšimą

MILIARIA TIPAI

- A. Miliaria cristallina:
- B. Miliaria rubra arba dygliuota šiluma:
- C. Miliaria pustulosa:
- D. Miliaria profunda:

Miliaria cristallina

- Pasireiškia dėl **prakaito angos uždarymo** ir prakaito išsiskyrimo stratum corneum sluoksnyje
- Tai paviršutiniška ir lengviausia forma
- Stebima daug atskirų pūslelių su skaidriu skysčiu, kurios lengvai plyšta.
- Klinika: degimo ar įgėlimo pojūtis karštoje drėgnoje aplinkoje.

Miliaria rubra arba dygliuota šiluma

- yra labiausiai paplitęs tipas
- Pasireiškia karštame drėgname klimato
- Paveikia: nugarą, krūtinę, pilvo šonus, šlaunų vidines puses, pakinklius
- Eriteminis papulovezikulinis bėrimas, sukiantis niežulį ir deginimo pojūtį dėl **prakaito nutekėjimo į epidermį**, kur sunkumas priklauso nuo karščio apkrovos.

Miliaria pustulosa

- Būdinga niežulys, paviršinės eriteminės pustulės su tamsiu tašku centre, atitinkantis hiperkeratotinį kištuką, **uždengiantį prakaito angą.**
- Įprastos vietos: tarptrigininės sritys ir galūnių lankstūs paviršiai.
- Pustulių turinys yra sterilus ir susidaro dėl **intraepiderminio prakaito susilaikymo**

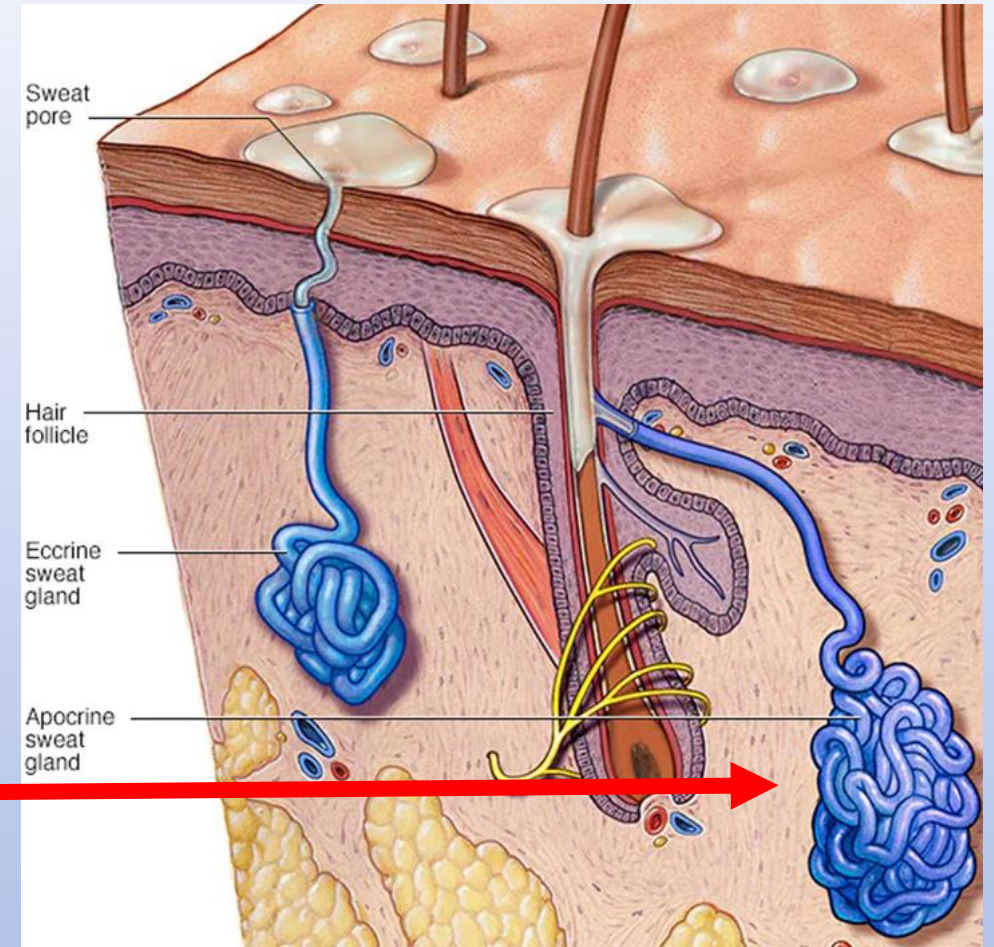
Miliaria profunda

- Sukelia gili prakaito liaukos kanalėlio okliuzija ir jo plyšimas bei prakaito patekimas į epidermį, **epidermio-dermos jungties vietoje.**
- Sunkiausias tipas
- Ne uždegiminės, ne niežtinčios, kūno spalvos papulės, ligos sunkumas priklauso nuo prakaitavimo laipsnio
- Gali lydėti sisteminės apraiškos, tokios kaip dirglumas, lengvas nuovargis; galvos skausmas, anoreksija, mieguistumas ir nesugebėjimas susikaupti dėl karščio netoleravimo.
- Miliaria profunda pagerėja atvėsus odai ir simptomai gali išnykti po trumpo laiko.

Apokrininių prakaito liaukų ligos

- A- Bromhidrozė
- B- Chromhidrozė
- C- Hidradenitas suppurativa
- D- Fox fordyce liga

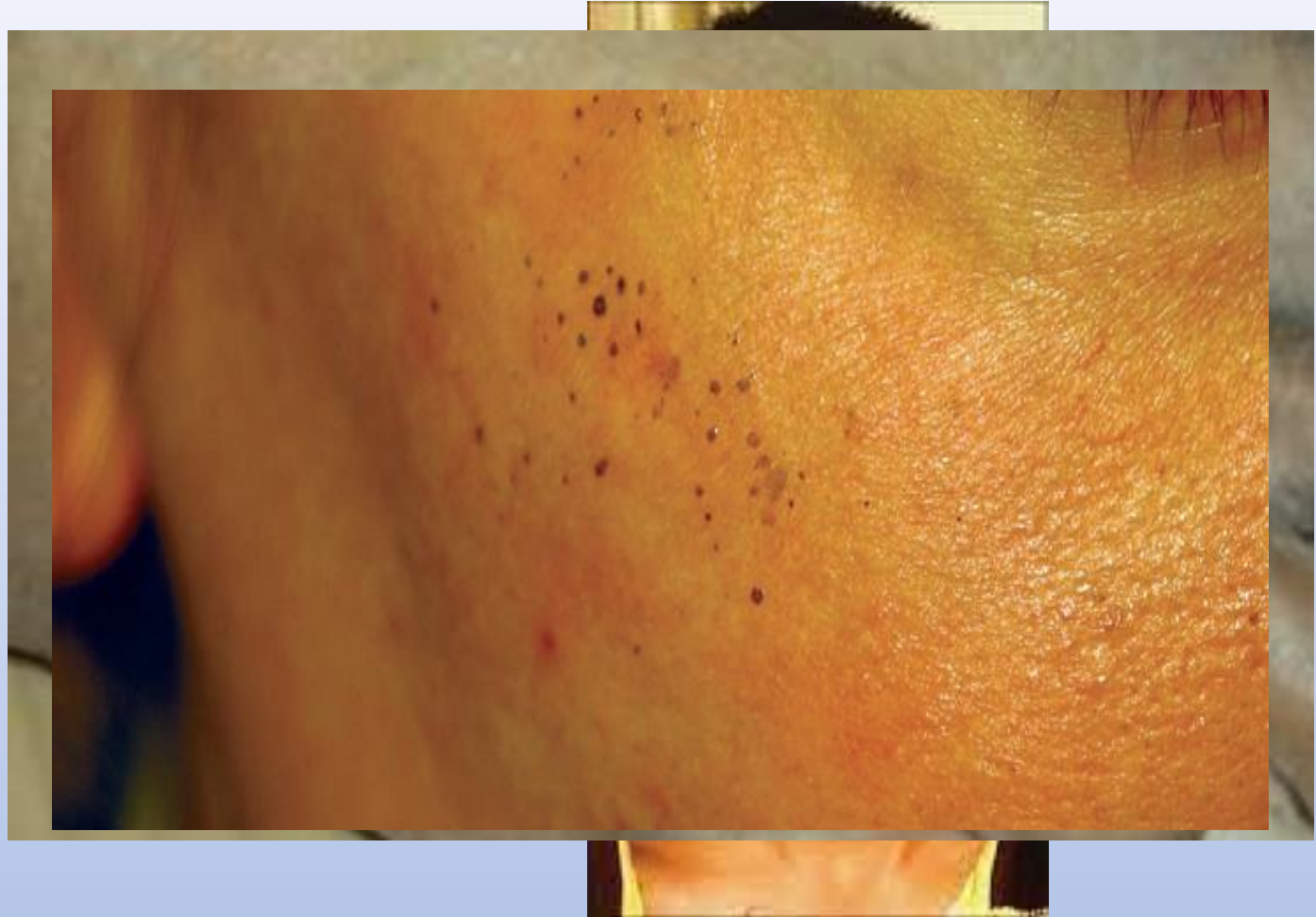
Bromhidrozė

- **Nemalonus kvapo** prakaitas atsiranda pažastyse ir pėdose
- **Priežastys:** Hiperhidrozė, apokrininių liaukų disfunkcija, bakterinės ir grybelinės infekcijos, riebalų rūgščių skilimas, sukiantis išskirtinį kvapą. Tam tikri maisto produktai, tokie kaip česnakai, svogūnai ir pernelyg didelis baltymų vartojimas
- **Gydymas:** asmenė higiena

Chromhidrozė

- yra spalvotas prakaitas dėl apokrininių liaukų disfunkcijos.
- Dažniausia vieta yra veidas, kur prakaito spalva gali būti juoda, žalia, mėlyna arba geltona.

HIDRADENITIS SUPPURATIVA

- yra lėtinė ir pasikartojanti pažasties ir kirkšnies sričių apokrininių prakaito liaukų infekcija.

HIDRADENITIS SUPPURATIVA

- **Būdinga:**

rausvi kieti mazgeliai, kurie gali pereiti į abscesą su fistulės angeliemis, pro kurias skiriasi pūliai.

Sunkiais atvejais formuojasi randai

HIDRADENITIS SUPPURATIVA

- **Gydymas:**
- Vietiniai kompresai su kalio permanganatu
- Paviršiniai antibiotikai
- Sisteminiai antibiotikai dozės
- Absceso incizija ir drenažas
- Recidyvuojantys atvejai gali pagerėti nuo steroidų injekcijų.

D- FOX-FORDYCE LIGA

- Fox-Fordyce liga yra reta odos liga, kai **apokrininis prakaitas yra įstrigęs dėl besikartojančio plauko folikulo uždegimo**. Jis taip pat vadinamas apokrinine miliarija, apokrininio latako užsikimšimu ir prakaito susilaikymo liga.
- yra reta liga, dažniausiai pasireiškianti **jaunoms mergaitėms (13-35m)**

D- FOX-FORDYCE LIGA

- **Predisponuojantys faktoriai:**
- Stresas
- Karštis
- Drėgmė
- fizinis aktyvumas
- trintis su drabužiais ir per didelis prakaitavimas
- Plaukų šalinimas lazeriu ir intensyvi impulsinė šviesa

D- FOX-FORDYCE LIGA

- Intensyvios niežtinčios, mažos, kūno spalvos **papulės** dažniausiai pasitaiko pažastyse, ant krūčių, aplink bambą, išangę ir lytinių lūpų projekcijoje.
- Papulės gali padidėti suformuodamos mazgelius su tuščiu folikulų centru.

Ačiū už dėmesį

